

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto I. - Štev. 17

Gorica - 25. maja 1949 - Trst

Izhaja vsako sredo

Za Slovensko narodno listo z lipovo vejico

Kakor smo že zadnjič poročali, bo v Trstu nastopilo pri volitvah kar 12 strank. V tržaški in devinsko-nabrežinski občini je predložena Slovenska narodna lista z lipovo vejico, v drugih občinah pa so, kakor smo zvedeli, predložili Slovenci neodvisne slovenske liste (Dolnja, Repentabor).

Ko pišemo o volitvah, moramo zraziti neko posebno zadovoljstvo: vsakega zavednega Slovenca veseli, da se tudi nekatere neslovenske stranke obračajo na volivce preko radija v slovenščini. S tem so, hočeš nočeš, priznale, da v Trstu in na vsem tržaškem ozemlju živimo Slovenci, ki imamo na vseh mestih enakopravno pravico do svojega materinega jezika. To načelo smo Slovenci vedno poudarjali in upamo, da ga bodo neslovenske stranke priznavale in uporabljale tudi takrat, ko bo šlo za kaj drugega kakor za lov na volivce.

Obručamo se na slovenske volivke in volivce v Trstu in ostalih občinah na Tržaškem v imenu Krščansko socialne zveze, ki se je za te volitve združila s Slovensko demokratsko zvezo. Čisto naravno je, da sta se za volitve obe zvezi bratsko združili in predložili skupno slovensko narodno listo, katere znak je lipova vejica s helebardo. Ni treba poudarjati, kako naravno in potrebno je, da pri občinskih volitvah skupno kot en mož nastopimo vsi pošteni demokratični Slovenci, v katerih je še kaj narodnega ponosa, narodne zavesti in zdravega krščanskega mišljenja. Tako bi bile morale storiti tudi ostale politične skupine, v katerih so Slovenci. Ker pa se to žal ni zgodilo, pozivamo vse njihove poštene somišljenjke, da grede mimo nekdanjih voditeljev, ki so se pregrešili proti svoji sveti narodni dolžnosti in tudi oni pri volitvah oddajo svoj glas edini res slovenski, to je Slovenski narodni listi!

Ko se je razvnela narodno-osvobodilna vojna, smo z nepopisnim navdušenjem šli v boj za narodne in človeške svetinje. Naša kri je tekla v potokih. Ko pa se je bojna vjhra poslegla in smo se začeli ozirati okoli sebe, kje so sadovi te borbe, smo z žalostjo spoznali, da so bile naše žrtve zaman. Zaigrali so jih ljudje, ki jim je bilo več za stranko in komunizem kakor pa za narod. Ali bomo tem ljudem še zaupali in jih za nagrado še volili? Odgovor na to vprašanje je nepotreben. Poleg tega pa lista s peterokrako zvezdo sploh ni prava slovenska lista, ker polovica njenih kandidatov ni slovenske narodnosti. Enako je s kominformistično listo komunistične stranke. To je lista Togliattijevih komunistov in vsak slovenski glas, oddan za to listo, bo za Slovence zgubljen. Tako vidimo, da je od vseh list, ki se pojavljajo za slovenske glasove, čisto slovenska samo ena, to je Slovenska narodna lista.

Bili so časi, ko se je Slovenec na tej zemlji bal govoriti v materinem jeziku. To so bili časi procesov, ricinusovega olja in internacij, toda ti časi so minili, ni jih več. Nato so prišli časi, ko se je moral pošten Slovenec bat svojega rodnega brata, če

ni hotel z njim tuliti v njegov nepošten rog. Tudi ti časi so mimo in tudi rdeči teror je strl. Zgodilo se je, kar se v življenju prej ali slej vedno zgodi: laž in hudobija propadeta, resnica in poštenost pa zmaga. Zdaj smo se spet v demokratičnem vzdušju oddahnili, spet lahko svobodno dihamo, mislimo in govorimo. Naši nasprotniki so se sprli ter si drug drugemu očitaajo napake ter grehe, ki so jih skupno delali ter jih

še delajo. Ljudstvo jih razočarano zapuša in prihaja do spoznanja, da so ga učili prav le njegov očetje, ki so ga vzgajali v veri, jeziku in poštenju slovenskih pradedov. Le v tej veri in v tem duhu smo se ohranili kot narod in se bomo ohranili, brez njih propademo. Če pa se kdo še danes boji nasilnežev, naj se zaveda, da so volitve popolnoma tajne in da nihče ne bo mogel vedeti, koga bo kdo volil. Zato naj nihče ne posluša krivih prerokov, temveč samo sebe in svojo vest. Kdor bo poslušal svojo vest, ne bo v zadrugi, koga naj voli. Samo eno pot ima, samo Slovensko narodno listo v tržaški in devinsko-nabrežinski občini ter nefratelančne slovenske liste v ostalih občinah!

Razgled po svetu

H konferenci zunanjih ministrov v Parizu

Ko to pišemo, nas le še nekaj dni loči od začetka konference zunanjih ministrov štirih velesil v Parizu. Vse prizadete države se za to konferenco temeljito pripravljajo. Nemci zahodnih področij ob podpori zahodnih zaveznikov hitijo z ustanavljanjem zahodnonemške države. Na sovjetskem zasedbenem področju so sovjetske oblasti razpisale volitve, ki naj bi jim dale v roke močan adut za pariška pogajanja. Nemško ljudstvo jim je te račune prekrizalo. Kljub vsemu pritisku se je okoli 40% vseh volivcev izreklo proti Sovjetom. Ameriški, francoski in angleški diplomati že nekaj časa zasedajo v Parizu in se pripravljajo za skupen nastop na konferenci zunanjih ministrov. Pobudo za pariško konferenco so dali Sovjeti. Vzrokov, ki so jih dovedli do tega koraka, ne bomo ponavljali, ker smo jih v našem listu že večkrat omenili. Številni časnikarji in politični preroki si tarejo glave, ali bo ta konferenca rodila kaj uspehov. Zahod si brez dvoma želi, da bi bilo nemško vprašanje končno urejeno. Sovjetom se ne mudi toliko. Pri presojanju sovjetske politike moramo imeti pred očmi vedno le eno: sovjetski diplomati so zelo brihtni, imajo pa eno veliko napako. V smislu marksističnega dogem, ki so si jih vtepli v glavo, so do dna prepričani, da bo zahodni, ali kakor oni pravijo »kapitalistični« svet doživel gospodarski polom in se bo sam uničil. Ko se bo to zgodilo, ga bodo komunistične vojske z lahkoto zasedle. Zato je glavno načelo sovjetske zunanje politike čakati, da pride do tega zloma in se pripravljati. Kadar je nasprotnik močan, ali kakor komunisti pravijo, ko se zahodni svet »začasno konsolidira«, mu tu in tam popuščajo, ko ima gospodarske težave, pa so nepopustljivi. Čas, v katerega je padla pariška konferenca, za zahodne sile ni tako ugoden, kot nekateri mislijo, ker se je prav zdaj začela pojavljati manjša gospodarska kriza, ki je reden pojav po vsaki vojni. Tovarnarji

so se namreč vrgli v proizvodnjo za imovitejše sloje, ki imajo denar, pa so se vrezali, ker za njihovo blago ni pravih kupcev. Tako se je začelo to blago kupičiti, cene na veliko so padle, manjši prodajalci pa nočejo znižati cen blaga, ki so ga kupili po starih cenah. Kupci to vedo in ne kupujejo, ker vedo, da bodo cene morale pasti. To je povzročilo zastoj in trgovini in gospodarstvu, ne pomeni pa še resnejše nevarnosti za kako večjo krizo. Ker Sovjeti to dobro vidijo, se v Parizu ne bodo hoteli prenačati, ampak bodo pogajanja na vse načine zavlačevali v upanju, da bo prišlo do večjega gospodarskega poloma na Zahodu, ki ga tako sveto pričakujejo. V tej luči moramo torej gledati na konferenco zunanjih ministrov v Parizu. Sovjeti bodo popustili le toliko, kolikor to odgovarja njihovim trenutnim političnim računom, sicer pa bodo čakali, da se gospodarski položaj razvije in razjasni. Če bo Zahod — zlasti Amerika — krizo premagal, bodo pripravljene na večje kompromise, sicer pa se bo tudi iz pariškega grmenja rodila le miška.

Vprašanje italijanskih kolonij odgodeno

Ves svet je bil prepričan, da bo glavna skupščina Združenih narodov odobrila sklep svojega političnega odbora o ureditvi bivših italijanskih kolonij. Toda naenkrat se je zasukalo in glavna skupščina je 18. maja odklonila Bevin-Sforzov načrt o italijanskih kolonijah. Za sedaj ostane torej vse pri starem in vprašanje bo prišlo na dnevni red šele na jesenskem zasedanju Združenih narodov.

PSI izključena iz socialistične internacionale

Mednarodna zveza socialističnih strank je izključila italijansko socialistično stranko, ker se ni hotela odpovedati sodelovanju s komunisti in je izvolila Nemčija za glavnega tajnika.

Združeni narodi in Španija

Glavna skupščina Združenih narodov je zavrnila predlog za obnovev rednih diplomatskih

stikov med Španijo in članicami OZN. Večina svetovnega časopisja ta sklep obsoja, ker imajo iste države redne stike s komunističnimi državami, ki so še bolj totalitarne.

Čehoslovaška

Praški nadškof je v pastirskem pismu obsodil komuniste, da zatirajo versko svobodo in kršijo ustavo. Nadškof je izdal to pismo, ko so se izjalovila pogajanja med Cerkvijo in državo. Nadškof pravi v pastirskem pismu, da komunisti vohumijo, kaj se pogovarjajo škofje na svojih konferencah, da so zadušili skoro vse verske liste in zaprli verske šole. Pastirsko pismo se zaključuje z besedami: smo za svobodno Cerkev v svobodni državi.

Nemčija

Pred odhodom na konferenco zunanjih ministrov v Parizu je ameriški zunanji minister Acheson izjavil, da Amerika ni pripravljena na nikako barantanje, ki bi uničilo uspehe, katere so doslej dosegle zahodne velesile v Nemčiji. Združene države so pripravljene na vsak pošten sporazum o nemškem vprašanju, ne

morejo pa sprejeti nikake sovjetske ponudbe, ki bi imela za posledico uničenje uspehov, ki so bili že doseženi v Evropi. Zahodne velesile torej nikakor ne bodo več popuščale, kot so delale prva leta po vojni.

Koncentracijska taborišča — politična potreba

Kakor poroča »West Deutsche Rundschau«, je Oskar Müller, predsednik komunistične stranke v Hessenu, izjavil sledeče: »Jasno je vsakemu komunistu, da se sovjetska Rusija, najmočnejši ščit delavskega razreda, mora obnoviti čimprej, in če je potrebno s pomočjo nemških vojnih ujetnikov. Zaradi tega ni treba razpravljati o koncentracijskih taboriščih v vzhodnem področju Nemčije. Vse sovražnike sovjetske Rusije in delavskega razreda je treba poslati v koncentracijska taborišča.«

Florath, član socialistične enotne stranke (komunistične) v Nemčiji, je na nekem mitingu izjavil, da so sovjetska koncentracijska taborišča na sovjetskem področju Nemčije »politično potrebna«.

Iz življenja Cerkve

Sveto leto 1950

Letos na sveti večer bodo v Rimu slovesno otvorili sveto leto. V četrtek, na vnebohod 26. t. m. bo prebrano v cerkvi sv. Petra v Rimu papeževo pismo, ki uradno naznanja sveto leto. V teku so velike priprave za svetoletne slovesnosti in za sprejem romarskih množic v svetem mestu.

Jugoslovan prvi škof v mestu Puntarenas

Puntarenas je najjužnejše mesto v državi Chile v Južni Ameriki. Tam je iz preteklih desetletij veliko dalmatinskih izseljencev. Sv. oče Pij XII. je letos v tem mestu ustanovil novo škofijo. Za prvega škofa je bil te dni imenovan jugoslovanski rojak, salezijanec Vladimir Borič. Novi škof msgr. Vladimir Borič je bil rojen kot sin jugoslovanskih priseljencev v Puntarenas dne 23. 4. 1905. Še mlad je stopil v salezijansko družbo. Po dovršenih srednjih solah v rojstnem mestu je dovršil svoje bogoslovne študije v Turinu in je bil posvečen za duhovnika dne 18. januarja 1930. Ima tudi dve sestri, ki sta istotako salezijanski redovnici.

Dvajsetletnica škofovskega posvečenja dr. Rožmana

Letos bo minulo 20 let, odkar je prejel posvečenje škof Rožman. Za svoje geslo si je izbral besede: »Breme križa mi bodi tudi plačilo«. Škof Rožman, ki ga z mirno vestjo lahko šteje mo med velikane našega naroda, je v geslu, ki si ga je izbral, preroško napovedal svojo usodo.

Glavar grške cerkve umrl

20. maja je umrl, 60 let star, Demetrij Damaskinos, pravoslavni nadškof v Atenah in poglavar grške pravoslavne cerkve. Pokojni nadškof je bil v zadnji vojni zelo znana osebnost in je dosegel najvišje časti v svojem narodu. Bil ni samo cerkveni poglavar, nekaj časa je bil tudi politični voditelj grške države; ko je šel kralj v izgnanstvo, je postal leta 1944 regent, leta 1945 pa ministrski predsednik.

Učiteljica Kosenkina je stopila v kat. cerkev

Postala je znana po svetu, ko so jo hoteli ruski agenti s silo odvesti v sovjetsko Rusijo, a se je rešila s tem, da je skočila iz tretjega nadstropja ruskega konzulata v New Yorku. Sedaj pa je prestopila v kat. cerkev vzhodnega obreda.

Ameriški katoličani za mladino

Francis Spellman, kardinal v New Yorku, je blagoslovil v mestu za dečke stavbe v vrednosti 10 milijonov dolarjev. Mesto je ustanovil leta 1917 pokojni msgr. Edward J. Flanagan kot zaklonišče za dečke brez strehe. Blagoslovu je prisostvovalo 15.000 oseb. Načrt mesta vsebuje 25 zgradb, vsaka za 20 dečkov. Arhitektura je v slogu angleške pokrajine. Hiše so zgrajene iz opeke raznih barv. Niti dve nista enaki. Flanagan je hotel priskrbeti dečkom prvovrstna stanovanja in prvovrstno pohištvo. Bil je prepričan, da bosta lepo stanovanje in lepa oprema blagodejno vplivala na mlade duše.

NED. V OSMINI VNEBOHODA

Iz svetega evangelija po Janezu

Jesus je rekel svojim učencem: Kadar pride Tolažnik, ki ga vam bom jaz poslal od Očeta, Duh resnice, ki izhaja od Očeta, bo on pričeval o meni. Pa tudi vi boste pričevali, ker ste od začetka pri meni. To sem vam povedal, da se ne pohujšate. Iz shodnic vas bodo izobčevali; pride celo ura, da bo vsak, ki vas umori, menil, da služi Bogu. In to vam bodo storili, ker niso spoznali ne Očeta ne mene. A to sem vam rekel, da se boste, ko pride ura za to, spomnili, da sem vam jaz povedal.

Tudi današnji odstavek božje blagovesti je vzet iz govora, ki ga je imel Jezus do učencev pri zadnji večerji. H koncu 15. poglavja pripravljajo apostole na sovražstvo, kateremu bodo izpostavljeni zaradi njegovega imena: »Če so mene preganjali, bodo preganjali tudi vas« (Jan. 15,20). On je svoje oznanjevanje podprl z velikimi čudeži, zato je nevera sveta grešna: »Ko bi jaz ne bil storil med njimi del, kakršnih ni storil nihče drugi, bi ne imeli greha. Tako pa so jih videli in vendar sovražijo mene in mojega Očeta« (Jan 15,24). Spolnjuje se pač psalmistova beseda: »Sovražili so me brez vzroka«. Nato sledi besedilo današnjega odstavka.

Zveličar je pričeval zase s čudeži, katere je delal v svojem zemeljskem življenju. Po njegovem vnebohodu bo zanj pričeval sv. Duh Tolažnik. Krščansko verovanje je v pretežni meri delo božje v nas, delo svetega Duha, ki z dejansko milostjo nagiblje naš razum k veri in našo voljo k dobrim delom. To notranje pri-

čevanje sv. Duha je nadnaravna podlaga, na kateri se gradi stavba duhovnega življenja. Pridružiti pa se mora seveda z naše strani dejanje proste volje, s katero božje nadihe sprejmemo ter pristanemo na apostolsko oznanjevanje (nauk sv. Cerkve).

Po vnanje pričujejo za Jezusov nauk apostoli in njihovi nasledniki, učeca Cerkve (papeži in škofje), njim podrejeni vsi duhovniki, zlasti misijonarji, v širšem smislu pa vsi zavedni kristjani, ki po svojih močeh sodelujejo pri širjenju božjega kraljestva na zemlji: »Tudi vi boste pričevali, ker ste od začetka pri meni«. Zlasti člani Katoliške akcije in drugih zavedno krščanskih organizacij so poklicani, da dajejo z besedo in zgledom pričevanje za Jezusa.

Najbolj zgovorno in učinkovito so pričali za Jezusa mučenci, ki so dali življenje za vero. Mi jim pravimo »mučenci«, ker so trpeli raznovrstne »muke« in smrt. Grška beseda »martyres« pa pomeni prav za prav »priče«. Kdor da življenje za sveto vero, je res najodličnejša priča zanjo. Na to krvavo pričevanje pripravljajo Jezus apostole, ko jim napoveduje preganjanje in sovražstvo sprijenega sveta.

V naših časih je res prišlo tako daleč, da so goreči in odločni kristjani preganjani, mučeni in morjeni v stotinah in tisočih. Moderni preganjanci menijo, da služijo dobri stvari, ko pokončujejo najboljše Jezusove učence; v svojem fanatizmu trdijo, da je vera »opij (strup) za ljudstvo« in ovira človeške sreče na zemlji. Toda v zmoti so, ko mislijo, da služijo dobri stvari. Ta zmoti jih bo pogubila, krščanstvo pa bo slavilo novo zmago.

Na poti v narodno cerkev

V decembru preteklega leta so se pojavljali v Slovenskem poročevalcu za naše pojme čudni oglasi, približno sledeče vsebine: »Razpisuje se mesto župnika in tajnika starokatoliške cerkvene občine v Ljubljani. Kandidati, ki imajo veselje do duhovniškega poklica, naj se čimprej javijo.« Oglas je bil večkrat debelo natisnjen na zadnji strani Poročevalca, da je moral vsakemu takoj pasti v oči.

Končno se jim je menda posrečilo dobiti zaželenega župnika. Po novem letu je bilo zopet v Poročevalcu debelo natisnjeno obvestilo, da se bo vršila slovesna služba božja starokatoliške cerkvene občine v nekdanji katoliški cerkvi na Napoleonovem tigu v Ljubljani. Službo bo opravil starokatoliški škof Radovan Jošt. Spremljal jo bo orkester.

Organizacija starokatoliške cerkve

Organizacija starokatoliške cerkve v Sloveniji je približno taka: Ima svojega škofa Radovana Jošta, ki je bil posvečen l. 1947 v Zagrebu. Obstojajo dve cerkveni občini, in sicer v Ljubljani in Mariboru. Nove cerkvene občine bodo verjetno nastale v večjih krajih Slovenije, kakor v Celju, Kranju in morda na Jesenicah. V Ljubljani so jim dale oblasti prvotno na razpolago bivšo protestantsko cerkev na Gosposvetki cesti. Pozneje pa so rekvirirali katoliško

novi domovine in za zgradnjo socializma.

Očividno je, da starokatoliška cerkev uživa vso podporo oblasti. Ker katoliška cerkev vključuje preganjanje in velikemu trpljenju ne mara nič slišati, da bi se odcepila od Rima, se bodo komunisti, kakor kaže videz, poslužili starokatoliške cerkve. Starokatoliško cerkev bodo vsestransko podprli in jo polagoma proglasili za slovensko narodno cerkev. S tem bodo dosegli dvoje. Ljudem bodo lahko metali pesek v oči: nismo proti veri, ampak samo proti katoliški cerkvi, ki nas spravlja pod vpliv Vatikanu. Starokatoliška cerkev pa bo tudi voljno orodje v komunističnih rokah, kar katoliška cerkev ne more in noče postati.

Posebnih uspehov si komunisti tudi od te nove sleparije ne morejo obetati. Časi, ko so lahko ljudi poljubno vleкли za nos, so minili!

ODNOS MED FANTOM IN DEKLETOM

Dušna različnost med odraslim moškim in žensko

6. Napačno je naziranje, da je žensko telo šibkejše kakor moško. Res da za težaška dela ni; pri delu, turistik in športu se pa tudi njena moč dobro pokaže. Proti bolezni so ženske bolj odporne od moških, njih umrljivost je manjša, njih povprečna življenjska doba nekoliko daljša. Ženska prenese več trpljenja. Materinstvo ji ga obilo naklada, saj ženska začne že po nekaj mesecih neskaljene sreče takoj trpeti na telesu, večkrat tudi na duši. Morda ji je zato določeno večje ali vsaj zgodnejše trpljenje, da more trpečemu človeštvu potem dajati več razumevanja, sočutja in požrtvovalnega usmiljenja.

Pri materinstvu, svoji poglaviti nalogi, je ženska udeležena

s telesnostjo in z duševnostjo. Zato je njena duša bolj spojena s telesom kakor pa moška. Telesne spremembe ji prej in močnejše vplivajo na dušo. Vedrost in potrnost, pogum, malodušje itd. ji večkrat bolj koreninijo v telesnosti kakor pa v umskem spoznavanju in miselni vzročnosti. Velja pa zanjo tudi obratno: duša se ji na telesnosti bolj razodeva kakor pri moškem.

Prednosti moškega so torej obenem njegove slabosti; prednosti ženske so hkrati njene šibkosti. Tako sta že vnaprej navezana drug na drugega. Ljubeče sožitje v družini ju vedno bolj spaja. Najlepše ju pa družijo versko mišljenje in življenje. Bog je najlepša vez njunih duš.

(Konec)

Socialna šola

Soudeležba delavcev pri lastni industrijskih podjetij

Lastnino in vodstvo industrijskih obratov imajo, oziroma so do nedavnega imeli v rokah podjetniki, ali kakor jih nazivamo, »kapitalisti«. Zadnje čase se je v tem razmerju marsikaj spremenilo. Na površje prihajajo vedno bolj ne lastniki podjetij, ki imajo le malo besede pri njih, ampak tako imenovana tehnična elita, to je inženirji in ravnatelji obratov, torej ne lastniki, ampak nameščenci. Velepodjetja so večinoma last delniških družb. Lastniki delnic danes navadno le malo vedo, kako ta podjetja obratujejo. Oni se zanimajo le za tečaj delnic, ki jih imajo v rokah. Vso besedo pri podjetjih imajo ljudje, ki jih dejansko vodijo, to je ravnatelji, inženirji in drugi, ki stopajo na mesto prejšnjega lastnika-kapitalista. S tem, da so podjetja last številnih delničarjev, se kapital sicer bolj enakomerno porazdeli na večje število ljudi in se ne kupiči v rokah redkih posameznikov, kar je zmotno napovedoval Marks, toda po drugi strani socialno

vprašanje s tem še ni zadovoljivo rešeno, ker se je treba pri pravilni rešitvi ozirati tudi na delavstvo.

Imamo več načinov, kako bi se dalo rešiti to vprašanje. Eno tako sredstvo je soudeležba delavcev pri lastni industrijskih podjetij. To pomeni, da delavec ni le plačana moč, ampak tudi solastnik podjetja. Delavec postane solastnik podjetja na ta način, da dobi tudi on izvestno število delnic. Delavci dobijo delnice ali posamično, ali pa se združijo v zadrage in podobne skupine, ki so skupne lastnice teh delnic. Kako pa delavci delnice dobijo? Na več načinov: proti odkupnini ali tudi brezplačno. Ponekod imajo tudi tak sistem, da delavci dobijo delnice na račun dobička, ki ga je izkazalo podjetje. Včasih pa delavci ne dobijo delnic, pač pa se vsa-

ko leto porazdeli dobiček deloma med lastnike, deloma pa med delavce. Po drugem sistemu so spet delavci popolnoma sami izključni lastniki kakega podjetja.

Kjer so delavci solastniki podjetja, imajo seveda tudi svoje zastopnike pri vodstvu podjetja in pri njem soodločajo.

Načinov za ureditev tega vprašanja je torej več. V glavnem gre zato, da delavec ni samo predmet, katerega podjetje izkorišča, ampak da je kot solastnik povezan z usodo podjetja in pri njem soodloča. Če podjetje uspeva, ima tudi on večjo korist, če zabrede v težave, pa je tudi pripravljen na večje žrtve. Glavno pa je, da taka ureditev ustreza zahtevam socialne pravičnosti in da kapitalisti ne izkoriščajo delavčevih žuljev.

(Dalje)

Katoliška akcija in mir

Spričo silne propagande, ki jo uganjajo komunisti v Italiji s pobiranjem podpisov za mir zoper Atlantski pakt, je čutilo vodstvo ital. KA za potrebno, da je vsem v vednost in svojim članom v spodbudo objavilo posebno izjavo glede miru. V tej izjavi pravijo med drugim:

»Mir ne more biti mir, če ni mir vseh in za vse. Nihče pa ne more uspešno delati za mir, če ga ne prosijo prej Delivca vsakega miru — Boga. Prav tako se bo zaman trudil za mir vsakdo, ki se ne bo pridružil v svojem prizadevanju vidnemu namestniku Kristusa, Kneza miru. Kdor hoče mir, ga mora hoteti po vsem svetu, ne samo v nekaterih krajih, med vsemi ljudmi in ne sme zato sejati razrednega sovražstva. (Komunisti podpisujejo izjave za mir v Italiji, na Kitajskem in v Grčiji pa se borijo v že brezkončni državljanski vojni; na eni strani iščejo podpise za mir, na drugi pa napadajo svoje politične nasprotnike tudi do smrti). »Mir je nedeljiv«, pravi dalje spomenica. »Kdor hoče zares delati zanj, ga mora širiti tudi med posamezniki in v družinah. Kdor pa človeku jemlje vero v Boga in ruši družine, kdor hujska ljudi drugega proti drugemu v razrednem boju, ne more po pravici trditi, da dela za mir«. Zato poziva na koncu

okrožnica, naj se kristjani držijo besed sv. očeta, ki je v poslanici za božič pozval vse ljudi, naj si prizadevajo, da bi se širila in zmagala krščanska želja po miru.

Ni bilo še slišati, da bi hodili po naših vaseh pobirati slične podpise, po Furlaniji pa so bili. Najbrž da se kominformisti ne upajo hoditi, titovci pa ne marajo, ker je vsa komedija s pobiranjem podpisov kominformistično maslo. Zato upajmo, da bodo imeli naši ljudje mir vsaj enkrat. Če bi pa le prišli eni ali drugi komunisti s takimi zahtevami, jim povejte, da ste bili za mir tudi takrat, ko so oni »brusili kose«, in da ste zato za mir še bolj sedaj. Zato naj le sami podpisujejo in se svojih podpisov vsaj enkrat tudi držijo.

IZPITI

Izpiti na slov. srednjih šolah v Gorici bodo v drugi polovici junija, razen mature na gimnaziji in na učiteljski, ki bo v prvi polovici julija. Dan pričetka izpitov bo pravočasno javljen. Prošnjo za pripustitev k izpitu je treba vložiti najkasneje do 4. junija po navodilih, ki so nabita na razglasni deski vsake šole.

Koledar za prihodnji teden

29. maja. NEDELJA. Šesta po veliki noči. — Magdalena Paciška. Bila je iz plemiške rodbine »deje Pazzie« v Florenci. Odlikovala se je v deviški čistosti in strogi spokornosti. Umrli je kot nuna karmeličanka l. 1607., stara šele 41 let.

30. PONEDELJEK. Ivana Orleanska, devica, zglej junaške ljubezni do domovine in zvestobe do Boga.

31. TOREK. Angela Meriči, devica, ustanoviteljica uršulinskega reda. — Ta dan se tudi slavi spomin Mater božje, srednice vseh milosti. Zaključek šmarnic.

1. junija. SREDA. Fortunat, sp. — Meseč junij je posvečen presv. Srcu Jezusovemu. Zadoščujmo temu božjemu Srcu za lastne in tuje grehe z molitvijo in zatajevanjem.

2. ČETRTEK. Marcellin, muč. Erasmus, škof, muč.

3. PETEK. Klotilda, kraljica. Pavla, devica. — Pobožnost prvega petka!

4. SOBOTA. Frančišek Caracciolo, sp. Po pomoti je dobil v roke pismo, v katerem je bil neki drugi Caracciolo povabljen, naj bi sodeloval pri ustanovitvi novega reda; stal mu je ugajala in je pristopil ter pomagal ustanoviti in razširiti minoritski red na podlagi frančiškanskih pravil. — Prva sobota!

K VOLITVAM NA TRŽAŠKEM

Glasu za Slovensko narodno listo!

Volivni boj v Trstu se iz dneva v dan stopnjuje. Na naših zidovih je le še malo prostora za lepake. Bogatejša stranke so si že nabavile dolge lestve, da lepijo lepake po zidovih v višjih nadstropjih. Za reklamo izdajajo težke milijone. Tiskarne so polne dela in jim je kar žal, da bo kmalu konec tako lepega zaslužka. Papirnatemu boju z letaki so se pridružili shodi in radijski govori. Na tržaški radijski postaji II. so pričeli volivno borbo demokristjani. Njihov govornik g. De Rinaldini je imel lep govor, ki pa nas Slovencev vendar ni mogel navdušiti. Imenoval nas je državljane druge narodnosti in ko je govoril o avtonomiji narodnih manjšin, Gorice sploh ni omenil. Za nas pa je ravno to najvažnejše. Zato bomo katoliški Slovenci glasovali za Slovensko narodno listo, v kateri so naši katoliški zastopniki. Nekateri hočejo plašiti naše ljudi, češ da je demo-

kristjanska lista edina krščanska lista, toda to ni res. Slovenska narodna lista nam nudi popolno jamstvo za naša verska načela in naše narodne pravice. Demokristjani so se v Italiji marsikje pri občinskih volitvah tudi združili z drugimi protikomunističnimi strankami, kadar je šlo zato, da preprečijo zmago komunistov. Naša lista se poteguje za slovenske glasove in zanjo mora glasovati vsak Slovenec, ki so mu mar naša narodna, verska, demokratična in protidemokratska načela. Zato lahko mirno vsi glasujemo za našo narodno listo z lipovo vejico. Pa ne samo to. Vsak zaveden Slovenec in katoličan bo šel od hiše do hiše k svojim znancem in prijateljem ter jih pridobil za našo listo. Vsi moramo na delo, kajti vsak naš glas je važen. To smo morali povedati, da si bodo vsi pošteni Slovenci na jasnem, za kaj pri teh volitvah gre in

za koga naj v zmedeni različnih strank glasujejo.

Za Slovensko narodno listo je govoril na postaji II dr. Josip Agneletto, prihodnjic pa bomo slišali zastopnika Krščansko socialne zveze. Naš glavni kandidat na Slovenski narodni listi je ugledni inž. Ivan Sosič iz Opčin. Celotni seznam naše liste smo objavili v zadnji številki »Katoliškega glasa«. »Katoliški glas« ni političen list, vendar pa mora poročati o volitvah in ljudem povedati resnico, kajti zdaj imamo Slovenci priliko pokazati vsemu svetu, da nismo takšni »slavocomunisti« in razbojniki, kot bi nas radi prikazovali naši narodni nasprotniki.

Na shodu za našo listo v Bazovici se je pokazalo, da Vidaličev in Babičev komunisti še terorizirajo naše ljudi. Kljub temu pa naše ljudstvo dobro ve, da bodo volitve tajne in nihče ne bo vedel, koga bo kdo volil. Tam bodo naši ljudje zgovorno pokazali, da so siti komunizma in bodo glasovali za poštene slovenske narodne in krščanske moče.

Kulturni obzornik

IZREDEN USPEH „SLEHERNIKA“

V nedeljo zjutraj so se nekoliko razgrnili temni oblaki nad Trstom in ljudje so si obetali lepo vreme. Igralci, ki so pripravljali Slehernika, so se odpravili že zjutraj proti Re-pentabru. In pred poldnevom so se začeli že zbirati ljudje. Kmalu pa je pričelo pršiti. Glavna vaja je bila potem kar nekoliko v dežju.

Točno ob štirih popoldne, ko bi imela začeti predstava, pa je začelo močnejše deževati. Ljudi pa to ni motilo. Prihajalo jih je zmeraj več. Nekateri so bili v cerkvi, drugi pod kostanji, tretji pod dežniki — vsi pa so vztrajno čakali. Dež je bil zmeraj gostejši. Prišel je naliv. V tem času so bile v cerkvi litanije. Ko pa je nekoliko ponehalo, in ker so gledalci vztrajali kljub slabemu vremenu, so tudi igralci pokazali požrtvovalnost. Začeli so s predstavo.

Natančneje bomo o predstavi še poročali. Danes lahko zapišemo samo to, da je bilo nekaj veličastnega za našo Primorsko. Izredno velik oder z umetno zadnjo steno, s cerkvijo in zidovi je ustvarjal sceno, kakršne najbrže niso imeli niti veliki režiserji, ki so na prostem vprizarjali igre. Treba je pohvaliti prav vse igralce, posebno Slehernika, ki ga je igral g. Jože Dovjak in je režiral obenem. Njegov glas je kot ustvarjen za velik prostor, njegova igra pa res prepričevalna. Izredno pretresljivo podoba je podala mati (ga. Oficija), Družnik (g. Petkovšek), oba nečaka (gg. Globočnik in Bergant), dolžnikova žena (ga. Kraljeva) itd. Naravnost strah pa je vzbudil Mamon g. Kralja tako po svoji maski kot po izredno dobri

igri. Ne smemo pozabiti Ljubice, njenega plesa in celotne njene igre, ki je bila doživeta in premišljena. Igrala jo je ga. Turkova. Skratka, vsi igralci so igrali tako, da to ni bila kaka žiletanska predstava, ampak resnična velika kulturna prireditev.

Primorsko ljudstvo te predstve ne bo nikdar pozabilo. Vse priznanje Krščanski socialni zvezi, ki je pripravila to veliko delo. Nešteto je bilo ovir, pa je le šlo. To daje novega poguma in novih moči.

Predstave se je udeležilo blizu dva tisoč ljudi, ki so z veliko potrpežljivostjo in razumevanjem stali na dežju do konca. Nešteto pa jih je ostalo pod streho med potjo, ker so bili prepričani, da v tako slabem vremenu igre ne bo. Zato imajo prireditelji prav, ko so se že skoraj odločili, da bodo prihodnjo nedeljo igro ponovili, če bo lepo vreme. Sporočili bodo še po radiju in najtorej vsi, ki bi hoteli ponovno videti predstavo, ali pa tisti, ki je pivč niso. poslušajo radijska sporočila.

Vso obsodbo pa zasluži avtobusno podjetje, ki se je obvezalo, da bo dalo na razpolago avtobus vsakih 25 minut, pa so moralj ljudje čakati po celo uro, če ne celo več. To je bila prava sabotaža. Če so avtobusna podjetja zato tu, da služijo ljudem, potem naj to opravljajo, drugače pa naj jim odvzamejo koncesijo. Ljudje naj vedo, da je podjetje vse obljubilo in da je zato njegova krivda za nered, ne pa morda prirediteljev. Zapomnili pa si bomo to prav dobro.

ŽENE IN DEKLETA!

Moderna doba je dala tudi vam volivno pravico. Z njo je zdaj združena tudi pravna dolžnost iti na volišče ter oddati svoj glas za tako stranko, ki daje največ jamstva, da se bodo spoštovale in branile pravice slovenskega naroda in pravice katoliške vere.

Tista, ki bi na dan volitev ostala doma, bi izdala vero in narod.

Ne boj se nikogar! Volitve so popolnoma tajne. Samo Bog te vidi. Če bi te hotel kdo strahovati, naznani ga takj oblastvu. Policija ima dolžnost varovati volivno svobodo vseh.

Shranite dobro volivne dokumente! Pazite, da vam jih kdo ne izmakne! Če bi vam jih kdo skril ali uničil, obrnite se takoj na policijo.

Spoštujte svobodo drugih, čuvajte svojo lastno!

Vsaka poštena Slovenka bo volila lipovo vejico, slovensko narodno listo!

Volivna tajnost

Pod Avstrijo smo imeli tajne volitve. Tegu se pa spominjajo samo starejši ljudje. Pod fašizmom ni bilo nobene tajnosti; volivci so bili v strahu. Tudi komunizem ne spoštuje tajnosti pri volitvah. Obojim nasilnežem so volitve samo komedija. K sreči pri nas ne vladajo ne eni ne drugi. Zato bodo volitve zares svobodne in tajne.

Tajnost je v tem, da nikdo ne more in ne sme vedeti, kako si volil, če mu ti sam iz proste volje ne poveš. Niti mož ni dolžan povedati ženi, niti žena možu,

niti starši otrokom, niti otroci staršem. Ne sme te vpraševati ne sodnik ne barič ne policaj. Kdor hoče koga strahovati, je po zakonu kazniv.

Morda ti ponujajo kako nagrado ali ugodnost, da bi volil po njihovo. Če ne sprejmeš, ti groze: »Aha, zdaj pa vidimo, da si proti nam!« Kaj boš storil? Vzemj nagrado in reci: »Bom že storil tako, da bo prav.« Ko boš pa volil, voli po lastnem prepričanju. Volivna tajnost ti jamči svobodo; postava je na tvoji strani.

Ako si prejel denar ali druge ugodnosti za to, da bi volil za določeno stranko, še vedno lahko svobodno in tajno voliš, kakor je tebi bolj prav; postava ti daje to pravico. Kdor te je plačal, te ne sme klicati na odgovor.

Prijave k izpitolu na slovenski nižji srednji šoli v Trstu

1. Nižji tečajni izpit.

Prijavo za nižji tečajni izpit je treba oddati na kolekovanem papirju za 24 lir do 5. junija v pisarni

Prijavi je treba priložiti:

- a. rojstni list
- b. dosedanja spričevala

c. potrdilo mestne občine — anagrafskega urada s sliko o istovetnosti prosilca

č. spričevalo o ponovnem cepljenju koz

d. v pisarni je treba plačati 150 lir v gotovini

e. na tekoči račun 11-124 na pošti je treba plačati 350 lir in priložiti prošnji potrdilo o vplačanem denarju

f. prijavitisti plačajo še 90 lir za telovadno takso na tekoči račun 11-124 ter prilože potrdilo.

Nižji tečajni izpiti se začnejo v sredo 22. junija ob 8h zjutraj.

2. Vstopni izpiti za II. in III. razred.

K prijavi za vstopne izpite na kolekovanem papirju za 24 lir priložijo prosilci iste listine kakor za nižji tečajni izpit. V pisarni nižje srednje šole plačajo 150 lir, na tekoči račun 11-124 na pošti pa plačajo 300 lir in priložijo k prošnji potrdilo o

vplačanem denarju. Prošnje je treba oddati do 5. junija.

3. Sprejemni izpiti za I. razred.

K prijavi za sprejemne izpite na kolekovanem papirju za 24 lir priložijo prosilci sledeče listine:

- a. rojstni list
- b. potrdilo mestne občine — anagrafskega urada s sliko o istovetnosti prosilca
- c. spričevalo o ponovnem cepljenju koz.

č. potrdilo o vplačanih 150 lirah na pošti na tekoči račun 11-124

d. v gotovini plačajo 150 lir v pisarni.

Prošnje je treba oddati do 15. junija 1949. v pisarni Slovenske nižje srednje šole, ulica della Scuola Nuova 14/II.

Sprejemni izpiti za I. razred se začnejo v petek 17. junija t. l. ob 8h zjutraj.

Programi za izpite se dobe v pisarni Slovenske nižje srednje šole.

Kako sem ubila svojega otroka

DEVETO POGLAVJE

Ves dan ni nihče žugnil besedice. Zvečer pa se je sesla gospa Yholdy z ujemcem v hotelu pri »Catalanovem travnjaku«. Zmenila sta se, da se tukaj snideta pri čaju.

Sedla sta za posebno mizo in takoj začela odločno razpravljati o vprašanju, ki je mučilo njo in togotilo njega.

»No, ali ste sedaj o stvari kaj bolj resna, kot sem mislila.«

»Sem. Kakor vse kaže, ste včeraj prav povedali, ker je zadeva mnogo bolj resna, kot se silila.«

»No, torej vendar!«

»Da, hotela sem se prepričati, kaj

je prav za prav. Sicer še ne vem, kako globoko je zlo že pognalo korenine, vendar slutim, da je že zelo nevarno. Snoči sem govorila z Dominikom, pa sem videla, da mu one besede, ki jih je izrekel pred večerjo, niso morda slučajno prišle na ustnice, marveč so bile — kot se mi sedaj zdi — izraz čustva, ki ga je že vsega objelo. Davi pa sem bila pri njegovem župniku...«

»Davi, res? Glej, glej, po navadi ste leni ko gosjenica!«

»Kadar je mati v skrbeh, ne pozna lenobe. Že prej, dokler nisem bila pri župniku, me je skrbelo, sedaj me pa še bolj. Župnik mi je zatrdno rekel, da nič ne ve in da mu ni Dominik nikdar nič omenil... Človek ne ve, kaj bi rekel in kam bi se obrnil!«

»To je že hudič!«

»Ampak vsega tega ni kriv nihče drugi ko župnik, ki je zlorabil Do-

minikovo odkritosrčnost in mu ubil v glavo nekakšen duhovniški posklic... Da bi bil Dominik kaplan ali jezuit ali kapucin, hu, to je strašno! Ni mogoče in nikdar ne bo!«

Gospa Yholdy se je vzravnala in krčevito stisnila pesti, pripravljena na vsako borbo.

Ujec jo je opazoval, a še mu ni bilo dovolj.

»Prav, prav, da se jezite, ali to je še dolgo premalo! Kdor hoče vladati, mora vse natančno spoznati, da sklepa lahko tudi na bodočnost. Vi pa, draga moja, niste prav nič mislili, kaj lahko pride. Težko mi je, da vam moram to povedati, a sedaj bo treba prebiti paziti!«

»Seveda, vi bi takoj zamahnili s sekuro in z betom!«

»Da, ostrino moramo naperiti naravnost na korenino drevesa!«

»Meni pa se vidi, da bi se s tem zlo razlezlo še v korenine in potem

tem huje planilo na dan... Kajti z nobeno rečjo ne bomo ljubezni bolj podžgali kakor če ji nasprotujemo!«

»Potem pa še vi pojdite z njim v samostan!«

»Dajte si vendar kaj dopovedati! Čujte me, ker govorim, žal, silno resno. Dominik je prepričan, da se bomo neprestano borili proti njegovi nameri in se na to pripravljaj. Radi tega se mi zdi mnogo bolj pametno, da mu niti na misel ne bo prišlo, da bi bil kaj proti njemu; nasprotno, še podpirati ga moramo, vsaj na videz... Glejte, zdaj smo v maju, Dominik pa ima — kolikor vem — opravka z nekimi potepini, ki se pripravljajo za prvo obhajilo. Še te dni mu bom dala kaj obleke, platna ali drugih reči, naj jim jih podari za spomin. No, sicer še prav ne vem, nekaj mu bom pa le dala... Tako bom delala do počitnic, za tem pa, toda šele zatem pride vaša se-

kira na vrsto.«

»Morebiti!« pripomni ujec, ki jo je poslušal zelo pazljivo. »To je sicer bolj prostaško, ampak čisto po žensko.«

»Vsako bitje se brani s svojim orožjem.«

»Pa dobro, poskusimo. Samo glejte, da se boste dobro držali!«

»Nič se ne bojte. Kar se bo le dalo, bom storila, ker od tega zavisi moje življenje!«

Dominiku se je zares čudno zdelo. Prijakoval je, da bo mati huda ali da se bo vsaj strašno napurjeno držala, kot je imela navado, kadar ji ni šlo vse, kakor je sama hotela. Včasih ni s služkinjo po ves teden spregovorila besedice. Kako se bo neki obnašala proti svojemu sinu? Ker se je bala, da ji Dominik ne bi verjel, da ji ni prav, a to je hotela pokazati na vsak način, se jo

